

Preradom komunalnog otpada, BiH bi mogla da ostvari ogromne uštede i izbjegne uvoz ambalaže

Otpad ne mora da bude i smeće

PIŠE: Nikolina Brnić, portparol Fonda za zaštitu životne sredine RS

Ozbirom da se i kod nas planirano skoro donošenje čitavog niza podzakonskih akata-pravilnika i uredbi, kojima će se, kao što je to slučaj u razvijenim zemljama i zemljama u regionu, regulisati pitanja razdvajanja tj. separacije, reciklaže i zbrinjavanja pojedinih vrsta komunalnog otpada, potrebno je pojasniti suštinu i značaj reciklaže. Reciklaža podrazumijeva preradu i ponovno korišćenje korisnih sastojaka komunalnog otpada. Prema važećoj direktivi EU iz područja upravljanja čvrstim otpadom samo se 30 odsto prikupljenog otpada smije deponovati dok se ostali dio mora preraditi.

NAŠI APSURDI

Apsurdno je da se u BiH uvozi plastična ambalaža, staklo, metal, papir i ostale sirovine, kada znamo da se većina takvog materijela baca na deponije. Pored materijalne koristi, ovim bi se značajno produžio radni vijek sanitarnih deponija jer su sanacija i remedijacija sanitarnih deponija izuzetno skupe, a takođe se institucijama koje gazduju deponijama daje mogućnost da preradom otpada obezbijede dodatne izvore finansiranja, što u značajnoj mjeri pojeftinjuje izdatke krajnjeg korisnika za odvoz i deponovanje otpada. Ovo samo po sebi govori da kratica „otpad nije smeće“, na ovaj način dobija svoj puni značaj.

Šta sve može da se reciklira? Staklo, papir, karton, metal (aluminijum, bakar, gvožđe), plastika, keramika, guma, električni i elektronski otpad...

Poznato je da se mogu reciklirati sve vrste novina, papirnih kesa, papira za pisanje, kartonske kutije, kao i svu ambalažu od papira. Recikliranjem hartije spasavamo šume, a samim tim i mnoga živa bića koja od njih zavise. Preradom stare hartije koristi se 15 odsto manje vode, kao i 60 odsto manje energije. Neki podaci govore da reciklažom 1 tone kancelarijskog papira spasavamo 17 stabala drveta, štedimo 4.200 kW električne energije i 32.000 l vode.

Slično je i sa staklom. Staklo je materijal koje domaćinstvo koristi u svakodnevnom životu, Tu spadaju flaše, tegle, čaše, ogledala, prozorska stakla... Prema nekim podacima, u svijetu se prosječno baci oko 28 milijardi flaša i tegli godišnje. Ako napomenemo da se reciklažom samo jedne flaše uštedi energije koliko je potrebno sijalici da bi svijetlila četiri sata, jasno je da bi se redovnom reciklažom stakla i kod nas uštedjela velika količina energije bi se zaga i korita rijeka, jer se odatle koristi pijesak potreban za njegovu proizvodnju.

Tako je i sa metalom. Beskonačan je niz proizvoda koji bi mogli da budu reciklirani. Stari automobili, vagoni vozova, frižideri, štednjaci, bočice za dezodoranse, limenke...

Reciklažom elektronskog otpada, koja je dosta komplikovana zbog velikog broja komponenti koje su sadržane, dobiju se podgrupe koje se dalje prerađuju.

Reciklaža plastike je izuzetno važna jer se ona dobija preradom nafte, a notorna je činjenica da u svijetu ponestaje nafte. Proizvodi od plastike, na primjer plastične flaše, nemaju veliku masu, ali zauzimaju veliki prostor. Problem koji izaziva plastika je taj što se ona trajno zadržava u životnoj sredini, izuzetno se teško raspada u zemlji. Može da se spali, ali tada zagađuje vazduh.

Ukoliko se sav taj proces reciklaže pokrene, zatvorio bi se

“krug” koji podrazumijeva proces prikupljanja i prerade sirovina.

Postoji nekoliko opšte prihvaćenih modela za selektivno sakupljanje otpada. Najefikasnijim se pokazao model selektivnog razdvajanja otpada na mjestu nastanka.

Korisnicima bi putem Fonda za zaštitu životne sredine RS bile podijeljene besplatne kodirane vreće u koje bi se odvajao otpad, selektovan za deponije. Za prihvatanje ovog modela mora puno da se uloži u edukaciju stanovništva i nabavku opreme, ali se u Fondu nadaju da će se što skorije i kod nas ustaliti ovakva praksa.

SLIKE APOKALIPSE

Poseban problem predstavlja i biološki razgradiv otpad, ukoliko se ne zbrinjava na pravi način. Riječ je o otpadu koji bespotrebno zatrpava ionako već zatrpana odlagališta otpada, a od koga bi se, daljom preradom, mogle proizvesti znatne količine biogoriva, bio-plina i drugih proizvoda tog tipa. Ukoliko se pravovremeno ne zbrinjava, raspadanje biološki razgradivog otpada dovodi i do oslobađanja velikih količina metana, a on uz ugljen dioksida, utiče na oštećenje ozonskog omotača.

Pokušajte da zamislite situaciju kada bi se u svijetu samo proizvodile, a ne i koristile već postojeće sirovine-preradom. Dovedi bismo se u situaciju da iscrpimo sve zalihe nafte, ruda, drveta.... A nagomilamo tone papira, automobila, plastike... Sirovine bi tako trunule i propadale, samim tim i ogromna ekonomska dobit, površina deponija bi enormno rasla, svjetske zalihe se smanjivale. Ali, bolje je da ne zamišljamo takve apokaliptičke slike, nego da shvatimo gdje smo i da se bacimo na posao...

